

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий потенціал підприємства є специфічним ресурсом, який забезпечує розвиток підприємства, гарантує збереження і укріплення його стратегічних позицій. Головним завданням при формуванні фінансового потенціалу підприємства виступає оптимізація фінансових потоків з метою максимізації позитивного фінансового результату.

Найбільш поширеним підходом до формування фінансового потенціалу підприємства є ресурсний, який зорієнтований на оптимальний розподіл та використання фінансових ресурсів. Однак ототожнювати структуру фінансового потенціалу лише з наявними фінансовими ресурсами підприємства неприпустимо. Важливе місце у структурі фінансового потенціалу підприємства належить також зовнішнім можливостям підприємства щодо нарощування обсягу фінансових ресурсів та внутрішнім резервам підвищення ефективності діяльності.

Фінансові ресурси підприємства за джерелами їх формування класифікують як зовнішні та внутрішні. До внутрішніх джерел фінансових ресурсів відносять виручку від реалізації продукції, робіт та послуг, надходження від фінансової та інвестиційної діяльності, внески акціонерів тощо, до зовнішніх – бюджетні асигнування, кредити та позики, кредиторську заборгованість, страхові відшкодування, надходження від галузевих структур у порядку перерозподілу тощо. Формування фінансових ресурсів з різних джерел дає можливість підприємству вчасно інвестувати кошти у нове виробництво, забезпечувати розширення й технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їхнє впровадження.

У фінансовій звітності джерела формування фінансових ресурсів підприємства відображаються у пасиві балансу (звіті про фінансовий стан). У їх складі виокремлюють власні, залучені й запозичені джерела. Кожному джерелу формування фінансових ресурсів притаманні певні як позитивні, так і негативні особливості, що обумовлює їх різний вплив на діяльність підприємства.

Обсяг фінансових ресурсів, їх склад та ефективність використання визначають фінансовий стан підприємства та його можливості щодо забезпечення додаткового фінансування інвестиційних потреб з урахуванням перспектив розвитку. Склад та структура фінансових ресурсів, їхні обсяги залежать як від виду

діяльності та розміру підприємства, форми власності, обсягів виробництва та реалізації, так і чинників макrorівня (політичні, організаційно-правові, економічні, соціальні, технологічні). У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливу роль відіграє визначення оптимальної структури їхніх джерел.

Як відомо, обсяг залучення власних фінансових ресурсів тісно пов'язаний з фінансовими можливостями засновників та фінансовими результатами діяльності підприємства. Чим більший обсяг надходжень від різних видів діяльності та вища ефективність роботи підприємства, тим більше обсяг власних фінансових ресурсів, і навпаки. У цьому зв'язку найважливішим завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів і найефективніше їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства загалом. Водночас збільшення розміру власних фінансових ресурсів, на відміну від запозичених та залучених, стримує зростання рентабельності власних коштів – показника найбільш привабливого для власників підприємства. Залучення власних фінансових ресурсів дозволяє зберегти повне управління та контроль з боку первинних засновників, але супроводжується більш високою вартістю порівняно з альтернативними зовнішніми джерелами. Підвищення питомої ваги власних коштів позитивно впливає на фінансовий стан підприємств, тим самим збільшуючи можливості підприємства отримати необхідний обсяг зовнішніх фінансових надходжень.

На відміну від власних, запозичені фінансові ресурси характеризуються достатньо широкими можливостями обсягів залучення і значним позитивним впливом на збільшення активів і зростання обсягів діяльності підприємства. Однак залучення даних ресурсів пов'язане з необхідністю виконання умов кредиторів щодо наявності позитивної кредитної історії, забезпеченості кредитів заставою у вигляді матеріальних цінностей або гарантій третіх осіб. Висока питома вага залучених коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства та потребує додаткових витрат на сплату відсотків за банківські кредити, дивідендів за акціями, відсотків за облігаціями, зменшує ліквідність балансу підприємства, підвищує фінансовий ризик.

Отже, достатність фінансових ресурсів не є запорукою зростання фінансового потенціалу, оскільки, окрім самого обсягу фінансування, важливу роль відіграє ефективне управління наявними ресурсами.